

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tionde avdelningen)

den 2 mars 2017*

”Begäran om förhandsavgörande — Rättsligt samarbete på privaträttens område — Delgivning av rättegångshandlingar och andra handlingar — Förordning (EG) nr 1393/2007 — Artiklarna 8, 14 och 19 — Postdelgivning av en stämning — Översättning av stämningen saknas — Bilaga II — Standardformulär — Har inte använts — Följder — Delgivning genom rekommenderad försändelse med mottagningsbevis — Mottagningsbeviset återsänds inte — Stämningen mottas av en tredje man — Villkor som måste vara uppfyllda för att delgivningen ska vara giltig”

I mål C-354/15,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunal da Relação de Évora (Appellationsdomstolen i Évora, Portugal) genom beslut av den 11 juni 2015, som inkom till domstolen den 13 juli 2015, i målet

Andrew Marcus Henderson

mot

Novo Banco SA,

meddelar

DOMSTOLEN (tionde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Berger samt domarna E. Levits och F. Biltgen (referent),

generaladvokat: M. Bobek,

justitiesekreterare: handläggaren V. Giacobbo-Peyronnel,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 7 juli 2016,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Portugals regering, genom L. Inez Fernandes, M. Figueiredo och R. Chambel Margarido, samtliga i egenskap av ombud,
- Spaniens regering, genom J. García-Valdecasas Dorrego, i egenskap av ombud,
- Nederländernas regering, genom M. Bulterman och B. Koopman, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: portugisiska.

— Europeiska kommissionen, genom M. Wilderspin, P. Guerra e Andrade och M. Farrajota, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 8 september 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur ("delgivning av handlingar") och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 (EUT L 324, 2007, s. 79).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Andrew Marcus Henderson och Novo Banco SA angående en talan som den sistnämnda väckt med anledning av att Andrew Marcus Henderson inte fullgjort sina skyldigheter enligt två kommersiella hyresavtal som parterna ingått.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Förordning nr 1393/2007

- 3 Förordning nr 1393/2007 har enligt skäl 2 i densamma till syfte att effektivisera och påskynda de rättsliga förfarandena genom att inrätta en princip om direkt översändning av handlingar i mål och ärenden, för att uppnå en väl fungerande inre marknad.
- 4 Enligt artikel 1.1 i förordningen ska denna tillämpas i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur då en rättegångshandling eller en annan handling ska sändas från en medlemsstat till en annan för delgivning.
- 5 Enligt artikel 1.2 är förordningen inte tillämplig när adressen till den person som ska delges inte är känd.
- 6 Enligt artikel 1.3 ska "[i] denna förordning ... ordet 'medlemsstat' avse medlemsstaterna med undantag för Danmark".
- 7 Kapitel 2 i förordning nr 1393/2007 innehåller bestämmelser om olika sätt att översända och delge rättegångshandlingar. Kapitlet är uppdelat i två avsnitt.
- 8 Avsnitt 1 i detta kapitel rör översändande av handlingar via organ som utsetts av medlemsstaterna, kallade "sändande organ" och "mottagande organ", med behörighet att översända handlingar som ska delges i en annan medlemsstat respektive att motta sådana handlingar från en annan medlemsstat.

- 9 I detta avsnitt återfinns bland annat artikel 8 i förordningen med rubriken "Vägran att ta emot en handling". Artikel 8 har följande lydelse:

"1. Det mottagande organet ska med användande av standardformuläret i bilaga II upplysa adressaten om att denne har rätt att vägra att ta emot den handling som ska delges, antingen vid delgivningstillfället eller genom att inom en vecka återsända handlingen till det mottagande organet, om den inte är avfattad på eller åtföljd av en översättning till något av följande språk:

- a) ett språk som adressaten förstår,
- b) den mottagande medlemsstatens officiella språk eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där delgivningen ska ske.

2. Om det mottagande organet underrättas om att adressaten vägrar att ta emot handlingen enligt punkt 1, ska det omedelbart underrätta det sändande organet med användande av det intyg som avses i artikel 10 och återsända framställningen och de handlingar av vilka en översättning begärs.

3. Om adressaten vägrar att ta emot en handling enligt punkt 1, kan delgivningen ske genom att adressaten tillsammans med handlingen delges en översättning av denna till något av de språk som avses i punkt 1. I det fallet ska dagen för delgivning av handlingen vara den dag då handlingen och översättningen delges i enlighet med lagstiftningen i den mottagande medlemsstaten. Om en handling enligt medlemsstatens lagstiftning ska delges inom en viss period, bör emellertid den dag som ska beaktas med avseende på den sökande vara den dag då den ursprungliga handlingen delgavs, i enlighet med artikel 9.2.

4. Punkterna 1–3 ska även tillämpas på de sätt att översända och delge rättegångshandlingar som anges i avsnitt 2.

5. Med avseende på tillämpningen av punkt 1 ska de diplomatiska och konsulära tjänstemännen, när det rör sig om delgivning enligt artikel 13, eller myndigheten eller personen, när det rör sig om delgivning enligt artikel 14, underrätta adressaten om att denne har rätt att vägra att ta emot handlingen och om att varje handling som denne vägrar att ta emot måste sändas till de berörda tjänstemännen respektive den berörda myndigheten eller personen."

- 10 I avsnitt 2 i kapitel II i förordning nr 1393/2007 föreskrivs "[a]ndra sätt att översända och delge rättegångshandlingar", nämligen översändande på konsulär eller diplomatisk väg (artikel 12), delgivning av handlingar genom diplomatiska eller konsulära tjänstemän (artikel 13), postdelgivning (artikel 14) samt direkt delgivning (artikel 15).

- 11 I artikel 14 i förordningen föreskrivs följande beträffande postdelgivning:

"Varje medlemsstat får utföra delgivning av rättegångshandlingar direkt genom posttjänster, såsom rekommenderade försändelser med mottagningsbevis eller motsvarande, till personer som är bosatta i en annan medlemsstat."

- 12 Artikel 19 i förordningen har rubriken "Svarandes utevaro". Artikel 19 har följande lydelse:

"1. Om en stämning eller motsvarande handling måste översändas till en annan medlemsstat för delgivning enligt bestämmelserna i denna förordning och svaranden inte inställer sig, får saken inte avgöras förrän det har konstaterats att

- a) handlingen delgetts enligt en delgivningsform som föreskrivs i den mottagande medlemsstatens lagstiftning för delgivning av handlingar i inhemska rättegångar mot personer som uppehåller sig på statens territorium, eller
- b) handlingen lämnats till svaranden eller i hans bostad på annat sätt som är tillåtet enligt denna förordning,

och att handlingen i båda dessa fall delgetts eller överlämnats i så god tid att svaranden haft möjlighet att avge svaromål.

2. Varje medlemsstat får i enlighet med artikel 23.1 avge förklaring att domstolen utan hinder av bestämmelserna i punkt 1 får meddela avgörande även om bevis om att handlingen delgetts eller lämnats inte mottagits, under förutsättning att samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Handlingen har översänts på ett sätt som föreskrivs i denna förordning.
- b) En tidsperiod som domstolen i varje särskilt fall anser skälig, dock minst sex månader, har förflutit sedan handlingen översändes.
- c) Inget intyg av något slag har mottagits, trots att skäliga ansträngningar gjorts att få ett sådant från behöriga myndigheter eller organ i den mottagande staten.

3. Utan hinder av bestämmelserna i punkterna 1 och 2 får domstolen i brådskande fall besluta om interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder.

4. När en stämning eller motsvarande handling måste översändas till en annan medlemsstat för delgivning enligt bestämmelserna i denna förordning och ett avgörande har meddelats mot svaranden i dennes utevaro, ska en domstol på ansökan av svaranden kunna medge att saken får prövas utan hinder av att fullföljdstiden utgått, om följande villkor är uppfyllda:

- a) Svaranden har utan egen förskyllan inte fått kännedom om handlingen i sådan tid att han eller hon haft möjlighet att avge svaromål, och inte heller haft kännedom om avgörandet i sådan tid att han eller hon kunnat överklaga avgörandet,
- b) svaranden har visat sannolika skäl för sin inställning.

En ansökan om omprövning måste inges i rimlig tid efter det att svaranden har fått kännedom om avgörandet.

Varje medlemsstat får avge förklaring i enlighet med artikel 23.1 om att en sådan ansökan kommer att avvisas om den inges efter utgången av en tidsperiod som ska anges i förklaringen men som dock aldrig ska vara kortare än ett år från dagen för avgörandet.

...”

- 13 Republiken Portugal har avgett följande förklaring enligt artikel 23 i förordning nr 1393/2007:

”Artikel 9 – Delgivningsdag

I enlighet med den portugisiska lagstiftningen ska handlingarna, såvida inte annat föreskrivs, delges inom den femdagarsfrist som föreskrivs i artikel 166 i lagen om rättegången i tvistemål.

...

Artikel 19 – Svarandes utevaro

Portugal har inte för avsikt att utnyttja den möjlighet som föreskrivs i artikel 19.2, varför de portugisiska domstolarna inte kan använda sig av denna.

Portugal har fastställt en frist på ett år, räknat från dagen för det angripna avgörandet, för att ansöka om att saken får prövas utan hinder av att fullföljdstiden utgått (se artikel 19.1).”

Förordning (EG) nr 44/2001

- 14 I artikel 26.2 och 26.3 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1).

”2. Domstolen skall låta handläggningen av målet vila till dess att det har klarlagts att svaranden har haft möjlighet att få del av stämningsansökan eller motsvarande handling i så god tid att han eller hon kunnat förbereda sitt svaromål eller att alla nödvändiga åtgärder för detta syfte har vidtagits.

3. Artikel 19 i rådets förordning (EG) nr 1348/2000 av den 29 maj 2000 om delgivning i medlemsstaterna av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur [(EGT L 160, 2000, s. 37)], skall gälla i stället för bestämmelserna i punkt 2 om stämningsansökan eller motsvarande handling enligt denna förordning måste översändas från en medlemsstat till en annan.”

- 15 I artikel 34 led 2 i förordning nr 44/2001 föreskrivs vidare att en dom som meddelats i en medlemsstat inte ska erkännas i en annan medlemsstat om ”det är en tredsdom eller en annan dom som har meddelats mot en utebliven svarande och svaranden inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, såvida inte svaranden haft möjlighet att överklaga domen men underlåtit detta”.

Förordning (EG) nr 805/2004

- 16 Artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar (EUT L 143, 2004, s. 15) har rubriken ”Delgivning utan bevis på att gäldenären mottagit handlingen”. Punkt 1 i denna artikel har följande lydelse:

”Stämningsansökan eller motsvarande handling samt varje kallelse till domstolsförhandling får även ha delgivits gäldenären på något av följande sätt:

- a) Personlig delgivning på gäldenärens personliga adress till personer som bor i samma hushåll som gäldenären eller är anställda där.

...”

Portugisisk rätt

- 17 Enligt artikel 188.1 e i Código de Processo Civil (lagen om rättegången i tvistemål) är delgivning inte giltig om det visas att adressaten, vid personlig delgivning, inte har tagit del av den handling som ska delges av skäl som inte beror på vederbörande, det vill säga när adressaten har brutit den presumtion som föreskrivs i artikel 230 i samma lag.

- 18 Delgivningen ska i sådana fall likväl anses giltig enligt artikel 189 i lagen om rättegången i tvistemål, för det fall svaranden för talan i målet utan att åberopa denna ogiltighetsgrund.
- 19 Av artikel 191.1 i lagen framgår att delgivning är ogiltig om i lag föreskrivna formkrav inte har iakttagits, såvida inte annat följer av artikel 188 i lagen.
- 20 Enligt artikel 191.2 i nämnda lag ska sådan ogiltighet åberopas inom den i delgivningsskrivelsen angivna fristen för bestridande av kändens yrkanden i stämningsansökningen eller, om någon sådan frist inte angetts, då parten första gången för talan i målet.
- 21 Det är ostridigt att denna frist i det nationella målet uppgick till 20 dagar, varav tio dagar utgör den frist som är tillämplig för att bemöta en ansökan om interimistiska åtgärder och tio dagar utgör en förlängning av denna frist med hänsyn till avstånd, räknat från den dag då stämningen anses ha delgetts.
- 22 Enligt artikel 191.4 i samma lag ska en invändning om att delgivningen är ogiltig beaktas endast om bristen i fråga är sådan att det blir svårare för adressaten att svara i saken.
- 23 Artikel 228 i lagen om rättegången i tvistemål har rubriken "Personlig delgivning med post". Där föreskrivs följande:
- "1. Personlig delgivning med post sker genom att en rekommenderad försändelse med mottagningsbevis, i enlighet med en formellt antagen mall, adresserad till den person som ska delges, skickas till vederbörandes bostad eller arbetsplats. Försändelsen ska innehålla alla de handlingar och all den information som nämns i föregående artikel samt information till tredje man som mottar försändelsen om att denne kan ådra sig skadeståndsansvar, på villkor motsvarande dem som gäller när part för talan mot bättre vetande, om denne inte överlämnar försändelsen till adressaten så fort som möjligt."
2. Försändelsen får, efter att mottagningsbeviset undertecknats, överlämnas till adressaten eller annan person som befinner sig i dennes bostad eller på dennes arbetsplats och som uppger sig snabbt kunna överlämna försändelsen till adressaten.
3. Brevbäraren ska innan mottagningsbeviset undertecknas kontrollera identiteten hos adressaten eller tredje man till vilken försändelsen överlämnas och anteckna de uppgifter som framgår av id-kort eller annan officiell id-handling."
- 24 Postdelgivning medelst rekommenderad försändelse med mottagningsbevis ska enligt artikel 230.1 i lagen anses ha skett den dag då mottagningsbeviset undertecknades. Den försändelse som innehåller delgivningshandlingen ska då anses ha överlämnats till den delgivna personen, även om mottagningsbeviset undertecknats av tredje man, varvid försändelsen ska presumeras ha överlämnats till adressaten den dag som anges på mottagningsbeviset, såvida inte adressaten styrker motsatsen.
- 25 Av handlingarna i målet framgår att adressaten således måste visa att delgivningsförsändelsen inte överlämnats till honom eller henne, eller att så skett senare än den dag då delgivning presumeras ha skett, av skäl som inte beror på adressaten.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 26 Av beslutet om hänskjutande framgår att Banco Espírito Santo SA, numera Novo Banco, som är en bank med säte i Portugal, och Andrew Marcus Henderson, bosatt i Irland, under år 2008 ingick två avtal om hyra av två affärslokaler i en fastighet i kommunen Portimão (Portugal) vilka ägdes av nämnda bank.

- 27 Den hyrda egendomen ställdes till förfogande för Andrew Marcus Henderson som kom i besittning av lokalerna den dag då de nämnda avtalen undertecknades.
- 28 Andrew Marcus Henderson betalade emellertid inte hyran för lokalerna i fråga under år 2012 och underlät även att betala hyra de följande förfallodagarna. Novo Banco förelade honom därför den 28 februari 2014 att betala de förfallna beloppen, vid äventyr av att de aktuella avtalen skulle sägas upp.
- 29 Genom en rekommenderad försändelse daterad den 4 april 2014 meddelade Novo Banco Andrew Marcus Henderson att avtalen mellan parterna sades upp.
- 30 De obetalda fordringarna uppgick detta datum till 20 437,03 euro. Andrew Marcus Henderson vägrade emellertid att ge ägaren av den aktuella egendomen besittning till denna.
- 31 Novo Banco lämnade in en ansökan om säkerhetsåtgärder till Tribunal de Comarca de Faro (Distriktsdomstolen i Faro, Portugal) i syfte att genom domstolens försorg få besittning till den uthyrda egendomen.
- 32 Tribunal de Comarca de Faro (Distriktsdomstolen i Faro) delgav Andrew Marcus Henderson denna ansökan genom en rekommenderad försändelse med mottagningsbevis på dennes adress i Irland.
- 33 Eftersom mottagningsbeviset inte skickades tillbaka, begärde domstolen upplysningar från den portugisiska postoperatören. Den sistnämnda uppgav att brevet i fråga hade överlämnats till adressaten den 22 juli 2014 enligt de dataregister som fördes av postoperatören i Irland, som var den medlemsstat där delgivningen skulle ske.
- 34 Tribunal de Comarca de Faro (Distriktsdomstolen i Faro) biföll genom beslut Novo Bancos ansökan, efter att ha konstaterat att Andrew Marcus Henderson inte hade inställt sig till sammanträde vid domstolen och inte hade bestritt att den sökta åtgärden skulle beviljas.
- 35 Andrew Marcus Henderson överklagade detta beslut den 7 oktober 2014 till Tribunal da Relação de Évora (Appellationsdomstolen i Évora, Portugal) och hävdade att delgivningen av ansökan var ogiltig.
- 36 Det mottagningsbevis som medföljde den rekommenderade försändelsen återfanns nämligen inte i akten, vilket stred mot ett i den portugisiska lagstiftningen föreskrivet formkrav. Dessutom hade Andrew Marcus Henderson inte personligen tagit emot delgivningen av stämningen att svara vid Tribunal de Comarca de Faro (Distriktsdomstolen i Faro) och han kände inte till vem som hade tagit emot delgivningsskrivelsen. Han saknade således kännedom om att talan väckts mot honom. Inte heller hade han tillställts det standardformulär som avses i bilaga II till förordning nr 1393/2007. Han fick således inte någon information om att han hade rätt att vägra att ta emot delgivning av en rättegångshandling som avfattats enbart på portugisiska, trots att den i förevarande fall borde ha översatts till engelska eller iriska. Enligt Supremo Tribunal de Justiça (Högsta domstolen, Portugal) medför en sådan brist att delgivningen blir ogiltig. Andrew Marcus Henderson anser att var och en av dessa två brister inte bara utgör ett åsidosättande av en väsentlig formföreskrift, utan även ett åsidosättande av hans rätt till försvar. Bristerna skulle endast ha kunnat avhjälpas genom att en ny delgivning gjordes med iakttagande av formkraven.
- 37 Den hänskjutande domstolen fann i sitt beslut av den 29 januari 2015 att det saknades fog för samtliga dessa argument och fastställde således det beslut som meddelats i första instans.
- 38 Andrew Marcus Henderson överklagade den 13 februari 2015 detta beslut och gjorde gällande att beslutet var oförenligt med unionsrätten, i synnerhet med de krav som uppställs i förordning nr 1393/2007.

- 39 Den hänskjutande domstolen anser att mottagningsbeviset, som i förevarande fall inte återsänts, syftar till att bevisa att rättegångshandlingen verkligen har delgetts adressaten och till att ge klarhet i fråga om den dag delgivning skett. Den har även konstaterat att den rekommenderade försändelsen, som var adresserad till Andrew Marcus Henderson, inte åtföljdes av det standardformulär som avses i bilaga II till förordning nr 1393/2007, och att svaranden således inte informerats om sin rätt att vägra att ta emot den handling som skulle delges honom.
- 40 Nämda domstol undrar för det första huruvida den handling som postoperatören i den medlemsstat där adressaten är bosatt har lämnat i förevarande fall kan bota bristen bestående i att mottagningsbevis saknas, om den innehåller en underskrift av den person som mottagit den rekommenderade försändelsen och datum för mottagandet.
- 41 Den hänskjutande domstolen undrar för det andra huruvida en bestämmelse i nationell rätt enligt vilken postdelgivning ska anses ha skett med giltig verkan om mottagningsbeviset har undertecknats och daterats, även om det är tredje man som gjort detta, varvid det presumeras att brevet faktiskt har överlämnats av tredje mannen till delgivningsadressaten det datum som anges på mottagningsbeviset, i förevarande fall den 22 juli 2014, till dess motsatsen har bevisats.
- 42 Den hänskjutande domstolen undrar för det tredje huruvida det är förenligt med de krav som uppställs i förordning nr 1393/2007 att tillämpa nationella bestämmelser i vilka det föreskrivs att bristande uppfyllelse av ett formkrav, såsom underlåtelse att överlämna ett sådant standardformulär som avses i bilaga II till förordning nr 1393/2007, medför att delgivningen blir ogiltig, men endast om ogiltighet åberopas inom den frist som föreskrivs i dessa bestämmelser, vilken i det förevarande fallet uppgick till 20 dagar räknat från den dag då delgivningen ska anses ha ägt rum.
- 43 Mot denna bakgrund beslutade Tribunal da Relação de Évora (Appellationsdomstolen i Évora) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:
- ”1) Får en portugisisk domstol, vid vilken en civilrättslig talan väckts mot en fysisk person som är bosatt i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, som har beslutat att nämnda person ska delges stämning i målet genom en rekommenderad försändelse med mottagningsbevis, med beaktande av förordning [nr 1393/2007] och de principer som ligger till grund för denna, på grundval av en handling från postoperatören i den medlemsstat där adressaten är bosatt som visar att den rekommenderade försändelsen med mottagningsbevis har överlämnats till adressaten, anse att stämningen har delgetts trots att mottagningsbeviset inte har återsänts?
- 2) Strider det mot förordning [nr 1393/2007] och de principer som ligger till grund för denna att tillämpa artikel 230 i den portugisiska lagen om rättegången i tvistemål i ett sådant fall som det som avses i den första frågan?
- 3) Strider det mot förordning [nr 1393/2007] och de principer som ligger till grund för denna att tillämpa artikel 191.2 i den portugisiska lagen om rättegången i tvistemål i ett sådant fall som det förevarande?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande synpunkter

- 44 Den hänskjutande domstolen har konstaterat att den rekommenderade försändelsen, som var adresserad till Andrew Marcus Henderson och genom vilken denne skulle delges stämning i målet vid Tribunal de Comarca de Faro (Distriktsdomstolen i Faro), vid överlämnandet i dennes bostad i Irland inte åtföljdes av det standardformulär som avses i bilaga II till förordning nr 1393/2007.

- 45 Den tredje frågan rör vilka följderna blir av denna brist, i målet vid den domstol vid vilken talan väckts i den avsändande medlemsstaten.
- 46 För det fall att svaret på nämnda fråga blir att en sådan brist medför att delgivningen ska anses ogiltig, vilket i princip föreskrivs i de portugisiska bestämmelserna härom, saknas anledning för domstolen att besvara de första två tolkningsfrågorna, vilka rör särskilda aspekter av förfarandet vid postdelgivning.
- 47 Under dessa omständigheter är det lämpligt att pröva den tredje frågan först.

Den tredje frågan

- 48 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida förordning nr 1393/2007 ska tolkas så, att den utgör hinder för sådana nationella bestämmelser som dem i målet vid den nationella domstolen, enligt vilka delgivningen av en rättegångshandling med en svarande som är bosatt i en annan medlemsstat är ogiltig, när rättegångshandlingen inte är avfattad på eller åtföljd av en översättning till antingen ett språk som adressaten förstår eller den mottagande medlemsstatens officiella språk, eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där delgivningen ska ske, och inget sådant standardformulär som avses i bilaga II till förordningen har överlämnats, men svaranden måste åberopa att sådan ogiltighet föreligger, inom en bestämd frist eller så snart förfarandet inleds och innan denne för talan i sak i målet.
- 49 I artikel 8.1 i förordning nr 1393/2007 föreskrivs uttryckligen att delgivningsadressaten har rätt att vägra att ta emot den handling som ska delges, om denna inte är avfattad på eller är åtföljd av en översättning till ett språk som denne anses förstå.
- 50 Domstolen har i detta sammanhang redan slagit fast att rätten att vägra att ta emot den handling som ska delges utgör en rättighet som tillkommer delgivningsadressaten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 49, och beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkt 61).
- 51 Såsom domstolen framhållit följer rätten att vägra att ta emot den handling som ska delges av behovet att skydda adressatens rätt till försvar i enlighet med kravet på en rättvis rättegång, vilket stadgas i artikel 47 andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950 (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkt 73). Även om förordning nr 1393/2007 i första hand syftar till att effektivisera och påskynda de rättsliga förfarandena och till att säkerställa en god rättskipning, har domstolen nämligen slagit fast att dessa syften inte får uppnås på ett sätt som gör att adressaternas rätt till försvar på något sätt försvagas (se för ett liknande resonemang, dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkterna 30 och 31, och beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkterna 48 och 49).
- 52 Det är därför viktigt att inte enbart säkerställa att adressaten faktiskt erhåller den handling som ska delges, utan även att personen har möjlighet att få kännedom om samt verkligen förstå den fulla innebörden och räckvidden av den talan som förs mot denne utomlands, så att vederbörande på ett ändamålsenligt sätt kan göra sin rätt gällande i den avsändande medlemsstaten (dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 32 och där angiven rättspraxis, och beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkt 50).

- 53 För att den i artikel 8.1 i förordning nr 1393/2007 föreskrivna rätten att vägra att ta emot delgivning ska kunna utövas på ett ändamålsenligt sätt, krävs dock att adressaten i vederbörlig ordning har underrättats, skriftligen och i förväg, om denna rättighet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkterna 50 och 54, och beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkterna 62 och 66).
- 54 Enligt det system som inrättats genom förordning nr 1393/2007 ska denna information ges till adressaten genom användning av standardformuläret i bilaga II till förordningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 50, och beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkt 62).
- 55 Domstolen har redan slagit fast att det i förordning nr 1393/2007 inte föreskrivs några undantag från regeln om användning av detta standardformulär (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 45, och beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkt 59).
- 56 Mot bakgrund härav, och med hänsyn till det syfte som eftersträvas med standardformuläret i bilaga II till förordning nr 1393/2007, vilket beskrivits i punkterna 53 och 54 ovan, har domstolen fastställt att det mottagande organet är skyldigt, under alla omständigheter och utan att det i detta hänseende har något utrymme för skönsmässig bedömning, att upplysa adressaten om dennes rätt att vägra att ta emot handlingen, genom att för detta ändamål systematiskt använda standardformuläret (dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 58, och beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkt 68).
- 57 Om det mottagande organet, som ska delge den i en annan medlemsstat bosatta adressaten den berörda handlingen, inte har bifogat det standardformulär som återges i bilaga II till förordning nr 1393/2007, kan denna underlåtenhet inte medföra vare sig att den handling som ska delges blir ogiltig eller att delgivningsförfarandet blir det. En sådan följd vore oförenlig med syftet med förordning nr 1393/2007, vilket är att föreskriva ett sätt att direkt, snabbt och effektivt översända handlingar mellan medlemsstaterna i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkterna 60–66).
- 58 Överlämnandet av detta standardformulär utgör emellertid ett väsentligt formkrav, som syftar till att skydda adressatens rätt till försvar. Om inget formulär har bifogats ska det mottagande organet därför avhjälpa denna brist i enlighet med de bestämmelser som anges i förordning nr 1393/2007. Organet ska således omedelbart upplysa adressaten om dennes rätt att vägra att ta emot den handling som ska delges, genom att överlämna detta standardformulär till honom i enlighet med artikel 8.1 i förordningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkterna 67, 70, 72 och 74, och beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkt 71).
- 59 Även om de mål som avgjorts genom domen av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603) och beslutet av den 28 april 2016, Alta Realitat (C-384/14, EU:C:2016:316) rörde delgivning enligt avsnitt 1 i kapitel II i förordning nr 1393/2007, avseende översändande av handlingar via sändande och mottagande organ som utsetts av medlemsstaterna, står det klart att samma regler gäller de sätt att delge rättegångshandlingar som avses i avsnitt 2 i samma kapitel, vilket uttryckligen anges i artikel 8.4 i förordningen.
- 60 Följaktligen är användningen av standardformuläret i bilaga II till förordning nr 1393/2007 obligatorisk och ska ske systematiskt även när delgivning sker på något av de sätt som avses i avsnitt 2 i kapitel II i denna förordning, men åsidosättandet av denna skyldighet medför inte att den handling som ska delges eller delgivningsförfarandet blir ogiltigt.

- 61 Detta gäller särskilt i ett fall som det nu aktuella, där postdelgivning sker i enlighet med artikel 14 i nämnda förordning, vilken artikel ingår i nämnda avsnitt 2 i kapitel II i förordningen.
- 62 I nationella bestämmelser, som dem som är aktuella i det nationella målet, får således inte föreskrivas att underlåtenhet att överlämna standardformuläret i bilaga II till förordning nr 1393/2007 medför att delgivningen blir ogiltig, och det även om det föreskrivs att ogiltighetsverkan bortfaller efter utgången av en viss frist eller om adressaten inte reagerar på underlåtenheten.
- 63 Trots dessa begränsningar är nämligen en sådan lagstiftning, enligt vilken underlåtenhet att överlämna standardformuläret i bilaga II till förordning nr 1393/2007 som huvudregel medför att delgivningen blir ogiltig, oförenlig med det system som införts genom denna förordning och med det syfte som eftersträvas med denna, såsom angetts ovan i punkterna 57 och 60 ovan.
- 64 Såsom generaladvokaten anført i punkt 58 i sitt förslag till avgörande kan den omständigheten att adressaten inte inom en viss tid har åberopat underlåtenheten i fråga inte tillmätas någon betydelse i detta sammanhang. Det kan nämligen inte med säkerhet slås fast att den berörda personen faktiskt har fått kännedom om att han eller hon har rätt att vägra att ta emot delgivningen, med hänsyn just till att nämnda formulär inte har överlämnats till vederbörande.
- 65 Det enda sättet att avhjälpa den informationsbrist som denna underlåtenhet innebär är följaktligen att så snart som möjligt och i enlighet med bestämmelserna i förordning nr 1393/2007 överlämna standardformuläret i bilaga II till förordningen till vederbörande.
- 66 Sådana nationella bestämmelser som dem i målet vid den nationella domstolen är, såsom Europeiska kommissionen har påpekat, under alla omständigheter oförenlig med artikel 19.4 i nämnda förordning.
- 67 Av det anförda följer att den tredje frågan ska besvaras enligt följande. Förordning nr 1393/2007 ska tolkas så, att den utgör hinder för sådana nationella bestämmelser som dem i målet vid den nationella domstolen, enligt vilka delgivningen av en rättegångshandling med en svarande som är bosatt i en annan medlemsstat är ogiltig, när rättegångshandlingen inte är avfattad på eller åtföljd av en översättning till antingen ett språk som adressaten förstår eller den mottagande medlemsstatens officiella språk, eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där delgivningen ska ske, och inget sådant standardformulär som avses i bilaga II till förordningen har överlämnats, även om svaranden måste åberopa att sådan ogiltighet föreligger, inom en bestämd frist eller så snart förfarandet inleds och innan denne för talan i sak i målet.
- 68 Enligt förordningen måste denna underlåtenhet emellertid avhjälpas i enlighet med bestämmelserna i förordningen, genom att standardformuläret i bilaga II till förordningen överlämnas till den berörda personen.

Den första och den andra tolkningsfrågan

- 69 Mot bakgrund av svaret på den tredje frågan, finns det skäl att även pröva den första och den andra frågan.
- 70 Den hänskjutande domstolen har ställt dessa frågor, vilka ska behandlas gemensamt, för att få klarhet i huruvida förordning nr 1393/2007 ska tolkas så, att postdelgivning av en stämning är giltig, trots att mottagningsbeviset avseende den rekommenderade försändelsen inte har återsänts till avsändaren och det framkommer att försändelsen inte har mottagits av delgivningsadressaten utan av en tredje man.

- 71 Inför besvarandet av dessa frågor ska det inledningsvis påpekas att det i förordning nr 1393/2007 görs en uttömmande uppräknings av olika sätt att delge rättegångshandlingar och att det där anges vilka bestämmelser som ska tillämpas på dessa, utan att för den skull rangordna dessa inbördes (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 februari 2006, Plumex, C-473/04, EU:C:2006:96, punkterna 20–22, och dom av den 19 december 2012, Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, punkterna 31 och 32). Ett av dessa delgivningssätt är postdelgivning, som är det sätt som använts i det nationella målet, som i huvudsak regleras i artikel 14 i nämnda förordning.
- 72 Såsom domstolen redan tidigare har slagit fast ska förordning nr 1393/2007 tolkas på så sätt att den, i varje konkret fall, ska garantera en god balans mellan kändens och svarandens, adressatens, intressen, genom att göra en avvägning mellan å ena sidan snabbhet och effektivitet vid översändande av rättegångshandlingar och å andra sidan kravet att säkerställa ett adekvat skydd av den rätt till försvar som handlingarnas adressat har, och detta bland annat genom att säkerställa att adressaten faktiskt tar emot dessa handlingar dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 33 och där angiven rättspraxis).
- 73 De sistnämnda kraven är särskilt viktiga när det, såsom i det nationella målet, är fråga om delgivning av en stämning, eftersom det krävs att adressaten underrättas om att en talan väckts mot honom eller henne vid en domstol i en annan medlemsstat och att vederbörande förstår talans innebörd och omfattning samt de processuella villkoren, särskilt vad gäller frister, för att adressaten ska kunna försvara sig på ett ändamålsenligt sätt.
- 74 Vad gäller den första aspekten av de två första frågor som ställts, avseende den omständigheten att mottagningsbeviset till den rekommenderade försändelse varigenom stämningen delges inte återsänds till det organ som i den avsändande medlemsstaten har beslutat om denna delgivning, erinrar domstolen om att det i artikel 14 i förordning nr 1393/2007 föreskrivs att postdelgivning av rättegångshandlingar med en person som är bosatt i en annan medlemsstat i princip ska ske med användning av en rekommenderad försändelse med mottagningsbevis.
- 75 Unionslagstiftaren ansåg nämligen att en sådan form var ägnad både att säkerställa att adressaten faktiskt erhåller den rekommenderade försändelsen innehållande den handling som ska delges och att utgöra ett tillförlitligt bevis för avsändaren om att förfarandet skett på ett korrekt sätt.
- 76 En rekommenderad försändelse ger närmare bestämt möjlighet att följa den under de olika etapperna på dess väg till adressaten. Mottagningsbeviset, som fylls i när adressaten eller i förekommande fall dennes ombud tar emot försändelsen, innehåller uppgifter om tid och plats för överlämnandet och om vem som har tagit emot försändelsen samt den sistnämndes underskrift. Mottagningsbeviset återsänds därefter till avsändaren som får kännedom om dessa uppgifter och gör det möjligt för denne att styrka dessa uppgifter för det fall att de skulle bestridas.
- 77 Mottagningsbeviset avseende den rekommenderade försändelsen utgör således ett bevis på att den delgivna rättegångshandlingen har tagits emot av adressaten i den mottagande medlemsstaten och om hur överlämnandet av handlingen skett.
- 78 Såsom framgår av lydelsen i artikel 14 i förordning nr 1393/2007 är det emellertid inte nödvändigt att man vid postdelgivning använder sig av en rekommenderad försändelse med mottagningsbevis.
- 79 I nämnda bestämmelse anges nämligen att en sådan delgivning kan ske med användande av en försändelse ”motsvarande” en rekommenderad försändelse med mottagningsbevis.

- 80 För att bestämma innebörden och räckvidden av uttrycket "motsvarande" försändelse i artikel 14 ska det erinras om att det av syftet med denna bestämmelse, vilket beskrivits ovan i punkterna 75–77, följer att varje sätt att delge en rättegångshandling, och att bevisa att en sådan delgivning skett, som ger garantier som är jämförbara med dem som en rekommenderad postförsändelse med mottagningsbevis erbjuder, kan kvalificeras som en "motsvarande" försändelse.
- 81 Det alternativa delgivningssättet måste närmare bestämt erbjuda samma nivå av säkerhet och tillförlitlighet som en rekommenderad försändelse med mottagningsbevis, både vad gäller adressatens mottagande av handlingen och omständigheterna vid detta mottagande.
- 82 För att förkorta handläggningstiden i domstolarna är det nämligen viktigt att i möjligaste mån säkerställa att adressaten faktiskt erhåller den handling som ska delges och att avsändaren på ett tillförlitligt sätt kan styrka att så skett.
- 83 I händelse av tvist ankommer det på avsändaren att med hjälp av materiella uppgifter om överlämnandet av handlingen styrka att delgivningen skett på ett korrekt sätt, och domstolen i den avsändande medlemsstaten ska pröva dessa uppgifters relevans med hänsyn till de konkreta omständigheterna i det enskilda fallet.
- 84 Av detta följer att den omständigheten att mottagningsbeviset i förevarande fall inte har återsänts inte i sig medför att postdelgivningen blir ogiltig, då denna formalitet kan ersättas av en handling som erbjuder motsvarande garantier.
- 85 Den hänskjutande domstolen, som är den domstol vid vilken talan väckts i den avsändande medlemsstaten, måste emellertid kontrollera att de bevis som åberopas för detta ändamål visar att adressaten har mottagit den delgivna handlingen i fråga under sådana omständigheter att dennes rätt till försvar har iakttagits.
- 86 Den andra delen av den första och den andra frågan rör den omständigheten att den rekommenderade försändelsen innehållande den handling som skulle delges i förevarande fall inte, i den mottagande medlemsstaten, har tagits emot av handlingens adressat utan av en tredje man. Denna situation regleras inte uttryckligen i artikel 14 i förordning nr 1393/2007.
- 87 Av artikel 19.1 b i samma förordning kan man emellertid sluta sig till att den handling som ska delges kan överlämnas inte bara till adressaten personligen, utan även, för det fall adressaten inte påträffas, till en person som befinner sig i dennes bostad.
- 88 Ett överlämnande direkt till svaranden är nämligen inte alltid möjligt i praktiken. Förordning nr 1393/2007 utesluter således inte att en tredje man under vissa omständigheter kan ta emot handlingen i fråga.
- 89 Det är i ett sådant fall viktigt att säkerställa att samtliga garantier som är nödvändiga för ett effektivt skydd av adressatens rätt till försvar iakttas.
- 90 I ett fall som det som avses i det nationella målet, där svaranden inte har inställt sig till det första sammanträdet i målet, vars datum angavs i den handling som han delgetts med post, är det nämligen av yttersta vikt att förvissa sig om dels att svaranden verkligen har erhållit stämningen och därmed kan få kännedom om att talan väckts mot honom i en annan medlemsstat och kan identifiera yrkandena och grunderna för talan, dels att svaranden getts tillräcklig tid för att kunna förbereda sitt svaromål.
- 91 Ett sådant skydd av en ej avhörd svarande, som särskilt avses i artikel 19.1 i förordning nr 1393/2007, svarar för övrigt mot syftet med de krav som ställs i andra unionsakter om rättsligt samarbete på privaträttens område, såsom förordning nr 44/2001, i vars artikel 34 led 2 det likaså förutsätts att

handlingen i fråga i förväg har delgetts en sådan svarande (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkt 86 och där angiven rättspraxis, och dom av den 7 juli 2016, Lebek, C-70/15, EU:C:2016:524, punkt 41 och där angiven rättspraxis).

- 92 Såsom generaladvokaten har anfört i punkt 36 i sitt förslag till avgörande är frågan huruvida svaranden har delgetts stämningen på ett sådant sätt att denne faktiskt har kunnat få kännedom om den, av avgörande betydelse vid bedömningen av huruvida det därefter meddelade domstolsavgörandet kan anses verkställbart.
- 93 Även om en tredje man med giltig verkan kan ta emot en rättegångshandling i adressatens namn och för dennes räkning, måste denna möjlighet således förbehållas klart avgränsade fall, så att adressatens rätt till försvar kan säkerställas på bästa sätt.
- 94 Begreppet bostad i förordning nr 1393/2007 ska således förstås som den plats där adressaten är stadigvarande bosatt eller stadigvarande uppehåller sig.
- 95 I likhet med vad som föreskrivs i artikel 14.1 a i förordning nr 805/2004 i fråga om delgivning av en stämningsansökan rörande obestridda fordringar, gäller möjligheten att delge en rättegångshandling med en tredje man i stället för med handlingens adressat endast om tredje mannen är en vuxen person som befinner sig i adressatens bostad, vare sig det rör sig om familjemedlemmar som bor i samma hushåll eller om personer som är anställda av honom på denna adress.
- 96 Det är nämligen rimligt att förvänta sig att sådana personer faktiskt kommer att överlämna den aktuella handlingen till adressaten.
- 97 Detta är emellertid inte nödvändigtvis fallet med andra tredje män, såsom en person som bor i en grannfastighet eller en person som bor i den fastighet där adressaten har en lägenhet. Om en handling tas emot av en sådan tredje man som inte erbjuder tillräckliga garantier för att adressaten verkligen får informationen inom den förelagda tiden, kan denna delgivning inte anses tillräckligt tillförlitlig vid tillämpningen av förordning nr 1393/2007.
- 98 Även om de villkor som anges i punkterna 93–96 ovan är uppfyllda och delgivningen följaktligen framstår som korrekt, har adressaten likväl möjlighet att, med alla bevismedel som är tillåtna i målet vid den domstol vid vilken talan väckts i den avsändande medlemsstaten, styrka att han eller hon faktiskt inte har fått kännedom om att ett domstolsförfarande inletts mot honom eller henne i en annan medlemsstat, inte har kunnat identifiera yrkandena och grunderna för talan och inte har getts tillräcklig tid för att kunna förbereda sitt svaromål. Det ankommer på nämnda domstol att bedöma bevisningens relevans med vederbörlig hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.
- 99 Av vad anförts följer att de två första frågor som har ställts ska besvaras enligt följande. Förordning nr 1393/2007 ska tolkas så, att postdelgivning av en stämning är giltig, även om
- mottagningsbeviset avseende den rekommenderade försändelsen innehållande den handling som ska delges adressaten har ersatts av en annan handling, under förutsättning att den sistnämnda handlingen erbjuder motsvarande garantier både i fråga om den information som lämnas och i bevishänseende; det ankommer på den domstol vid vilken talan väckts i den avsändande medlemsstaten att förvissa sig om att adressaten har erhållit den aktuella handlingen under sådana omständigheter att hans rätt till försvar har iakttagits,
 - den handling som ska delges inte har överlämnats till adressaten personligen, under förutsättning att den har överlämnats till en vuxen person som befinner sig i adressatens stadigvarande bostad, i egenskap av medlem av dennes familj eller såsom anställd av adressaten; det ankommer i förekommande fall på adressaten att, med alla bevismedel som är tillåtna i målet vid den domstol vid vilken talan väckts i den avsändande medlemsstaten, styrka att han eller hon faktiskt inte har

fått kännedom om att ett domstolsförfarande inletts mot honom eller henne i en annan medlemsstat, inte har kunnat identifiera yrkandena och grunderna för talan och inte har getts tillräcklig tid för att kunna förbereda sitt svaromål.

Rättegångskostnader

¹⁰⁰ Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tionde avdelningen) följande:

- 1) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur ("delgivning av handlingar") och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 ska tolkas så, att den utgör hinder för sådana nationella bestämmelser som dem i målet vid den nationella domstolen, enligt vilka delgivningen av en rättegångshandling med en svarande som är bosatt i en annan medlemsstat är ogiltig, när rättegångshandlingen inte är avfattad på eller åtföljd av en översättning till antingen ett språk som adressaten förstår eller den mottagande medlemsstatens officiella språk, eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där delgivningen ska ske, och inget sådant standardformulär som avses i bilaga II till förordningen har överlämnats, även om svaranden måste åberopa att sådan ogiltighet föreligger, inom en bestämd frist eller så snart förfarandet inleds och innan denne för talan i sak i målet.

Enligt samma förordning måste denna underlåtenhet emellertid avhjälpas i enlighet med bestämmelserna i förordningen, genom att standardformuläret i bilaga II till förordningen överlämnas till den berörda personen.

- 2) Förordning nr 1393/2007 ska tolkas så, att postdelgivning av en stämning är giltig, även om
 - mottagningsbeviset avseende den rekommenderade försändelsen innehållande den handling som ska delges adressaten har ersatts av en annan handling, under förutsättning att den sistnämnda handlingen erbjuder motsvarande garantier både i fråga om den information som lämnas och i bevishänseende; det ankommer på den domstol vid vilken talan väckts i den avsändande medlemsstaten att förvissa sig om att adressaten har erhållit den aktuella handlingen under sådana omständigheter att hans rätt till försvar har iakttagits,
 - den handling som ska delges inte har överlämnats till adressaten personligen, under förutsättning att den har överlämnats till en vuxen person som befinner sig i adressatens stadigvarande bostad, i egenskap av medlem av dennes familj eller såsom anställd av adressaten; det ankommer i förekommande fall på adressaten att, med alla bevismedel som är tillåtna i målet vid den domstol vid vilken talan väckts i den avsändande medlemsstaten, styrka att han eller hon faktiskt inte har fått kännedom om att ett domstolsförfarande inletts mot honom eller henne i en annan medlemsstat, inte har kunnat identifiera yrkandena och grunderna för talan och inte har getts tillräcklig tid för att kunna förbereda sitt svaromål.

Underskrifter